LA PALMA D'EBRE

Nom oficial: la Palma d'Ebre. El document més antic del qual es té referència on s'esmenta el nom de *ça Palma* data de l'any 1262. Al segle XIX li serà afegit *d'Ebre*, per localitzar-la i distingir-la de les altres Palmes de l'Estat espanyol.

Gentilici: palmencs

Varietat lingüística: català occidental

Blasonament: escut caironat, fons atzur, una palma d'or posada en pal. Per timbre porta una corona mural de poble. La data d'aprovació fou el 19/05/1987 (fig. 1).

Comarca: Ribera d'Ebre

Àmbit territorial: Terres de l'Ebre

Bisbat: Tortosa

Partit judicial: Falset

Extensió: 38,81 km^2

Altitud: 335 m snm; poble més alt de la Ribera d'Ebre, per sobre de Tivissa, que es troba a 309 m snm, i molt més alt que Rasquera i la Torre de l'Espanyol, situats a 174 i 164 m snm, respectivament.

Nuclis de població limítrofs: municipi situat al NE de la comarca; separat de les Garrigues per una llenca del terme municipal de Flix que és divisòria d'aigües entre el riu de la Cana i el riu Montsant. Al nord i a l'oest limita amb el terme de Flix; al sud amb el de Vinebre i a l'est amb Cabassers i la Bisbal de Falset, de la comarca del Priorat.

Fig. 1. Escut de la Palma d'Ebre

Punts més alts: es troben en els límits del terme municipal. Podem destacar el Junquet (486 m) i la Punta del Ramonet (480 m), en la divisòria amb la Bisbal de Falset; el cim del Coll de Cabassers (475 m) i el cim del Coll del Baixest (470 m), en la divisòria amb Cabassers; el Tossal Gros (405 m), en el límit amb Vinebre; la Punta Manyanes (480 m), la Punta del Silvestre (360 m) i el Comadevaques (350 m), en la divisòria amb Flix, i el cim dels Esparvers (515 m), situat en la confluència entre la Palma d'Ebre, Flix i la Bisbal de Falset.

Altres cims de l'interior del terme municipal són la Punta del Mussol (341 m), el Tormo de l'Helena (410 m), la Punta del Baiona (345 m), la Punta de la Jaumesa (310 m), la Punta dels Pinets (320 m), la Punta de l'Hermano (380 m) i la Punta Alta (360 m).

Al terme també podem trobar coves com ara la d'en Feliu, la d'en Basilio, la de l'Argenter i la Fosca, i avencs com és el del Pou Sant.

Barrancs: tots els barrancs del terme conflueixen al barranc del Toll de l'Estret, que s'uneix amb la vall de Gorraptes al terme de Vinebre, on forma el Toll de l'Estret i desemboca a l'Ebre davant la població de Vinebre.

El barranc del Toll de l'Estret al seu pas pel nucli urbà rep el nom de vall Major i, més amunt, vall de les Oliveres. Per la dreta rep els afluents del barranc dels Montblanquets, el barranc dels Millars, la vall de les Comitjanes, la vall dels Tormells i la vall de Comadevaques. Per l'esquerra, el barranc dels Sorts, el barranc de les Valenjoves i el barranc de les Cisquelles.

Fonts: destacaríem la font Vella (costa de la Font Vella), la del Roc (a uns 300 m al sud del poble), la del Quicanyo (a la vall Major), la del Quel (a les Aubagues), la del Rendé, la mina del Fuster (als Sords), la del Corb, la de la Rata i la de l'Argenter (a les Cisquelles), la de l'Àngel, la de la Cova dels Coloms (a les Valenjoves), el pou del Cinto (a la carretera que va a la Bisbal) i la dels Turmells i la del Moix (a la Cova Gran).

Localització geogràfica: tot el terme queda inclòs dins les quadrícules CF06 i CF07 del fus i zona 31T de la projecció internacional UTM.

Població (2002): 411 habitants

Moviment demogràfic: entre els anys 1365 i 1370, la Palma d'Ebre tenia 279 habitants; el 1787 en tenia 340, i el 1900 experimentà un màxim de població amb 1.190 habitants. A partir d'aquesta data s'inicia un descens lent però continuat (vegeu fig. 2). En començar la Guerra Civil, el 1936, comptava amb 956 habitants i, en finalitzar aquesta, en tenia 898. És a partir d'aquests anys quan la Palma inicia un veritable descens; entre el 1936 i el 1996, la Palma perd 535 habitants, 124 més que la seva població total actual, i el que suposa una disminució del 56%. L'emigració de la gent de la Palma en les darreres dècades del segle xx es va dirigir especialment cap a Sabadell i Reus. Podríem dir que el 1995 va ser l'any en què el descens tocà sostre, ja que la disminució experimentada fins avui en dia és mínima. Si analitzem la piràmide de població de l'any 2002 veiem que la població de més de 65 anys representa el 33%

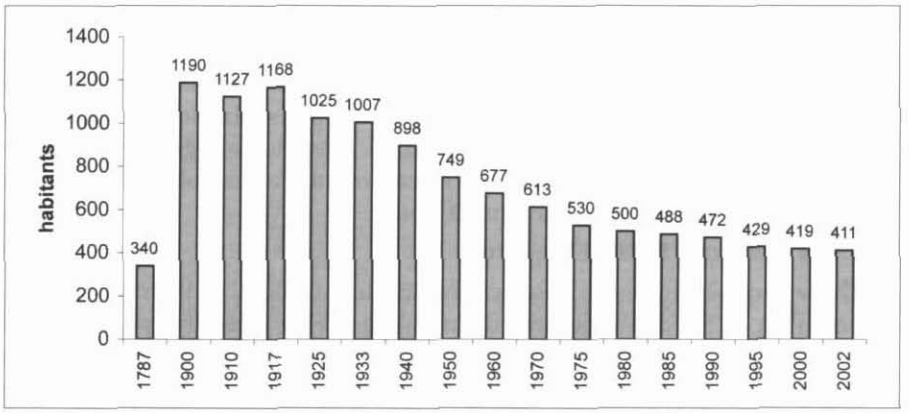

Fig. 2. Moviment demogràfic de la Palma d'Ebre

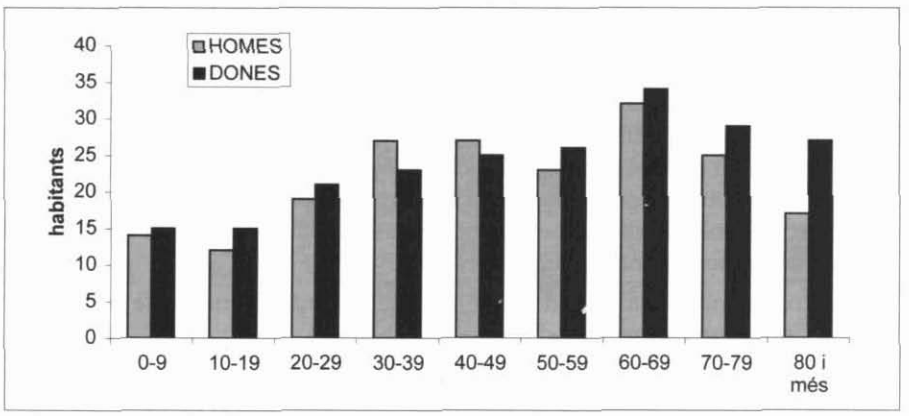

Fig. 3. Distribució de la població de la Palma d'Ebre per sexe i edat

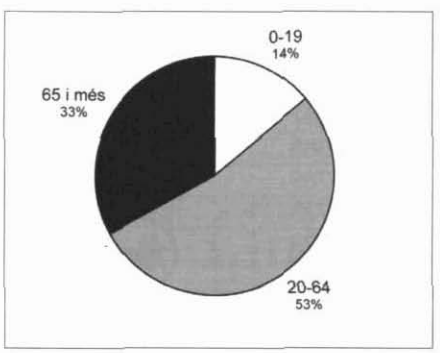

Fig. 4. Distribució de la població de la Palma d'Ebre per grups d'edat

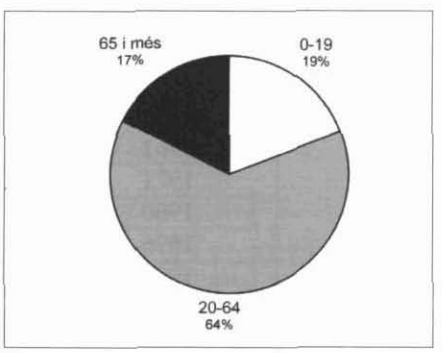

Fig. 5. Distribució de la població de Catalunya per grups d'edat

del total; la compresa entre els 20 i els 64, el 53%, i la de 0 a 19 anys, el 14%. Aquestes dades d'inversió de la piràmide de població es repeteixen en la majoria dels pobles de la Ribera d'Ebre i es posen de manifest si s'analitzen les dades de les figures 3 i 4 i es comparen amb la distribució de la població per grups d'edat general de Catalunya (fig. 5). L'èxode de la gent jove i el poc nombre de naixements condicionen l'envelliment i la despoblació dels nostres pobles i, entre aquests, la Palma d'Ebre.

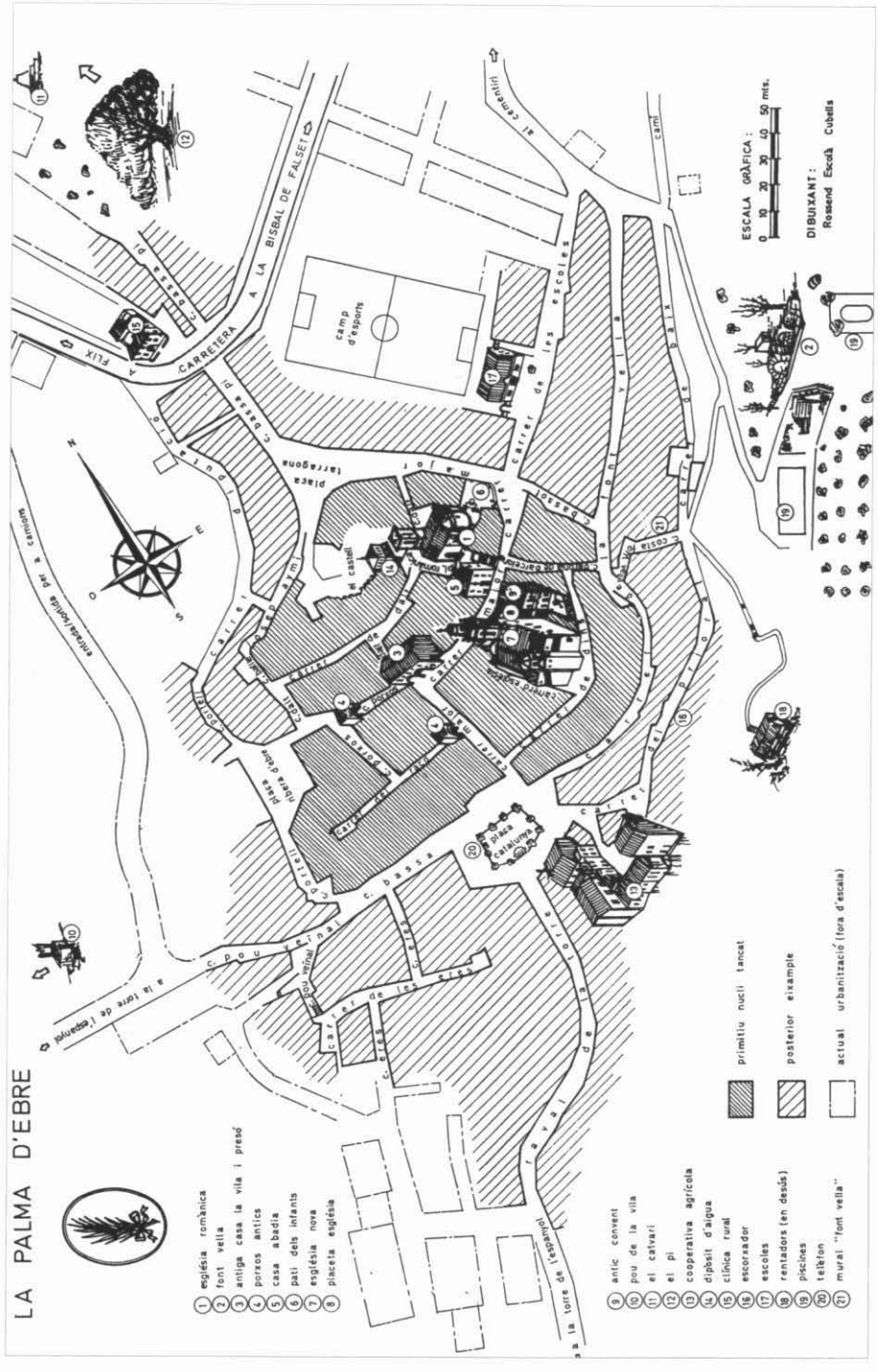
Cens electoral (1999): 373 electors

Dades econòmiques: la base econòmica del municipi és l'agricultura; representa un 72,5% de l'economia de la Palma d'Ebre i resulta la més alta de tota la comarca. El 1989 eren conreades un 46% de les ha del terme, en la major part ocupades per olivera, de tipus arbequí (72,3%), seguida a molta distància per l'ametller (11%) i per la vinya (5,5%). La resta de conreus són poc representatius, la qual cosa fa evident el domini del secà per damunt del regadiu, tot i que aquest es va incrementant a partir de la construcció d'infraestructures, com ara l'embassament del barranc dels Montblanquets (anys 1999-2002), de 300.000 m^3. La major part de les terres estan repartides en explotacions inferiors a 20 ha. La ramaderia té diferent representativitat segons els sectors i segons els anys. L'aviram era el sector més important el 1982, amb 175.000 caps distribuïts en set granges, mentre que el porcí només en tenia uns 1.200 en dos granges, l'oví uns 800 caps, també en dos granges, i una granja amb 35 caps de boví. El 1989 l'aviram experimentà una disminució d'un 50%, mentre que el bestiar porcí passà a 3.241 caps; el bestiar oví i el boví continuà tenint molt poca representativitat.

L'activitat industrial es redueix a la transformació alimentària concentrada a la Cooperativa Agrícola.

L'oli de la Palma d'Ebre està inclòs en la denominació d'origen d'olis de Siurana i es comercialitza amb la marca Vall Major (oli d'oliva verge extra afruitat), Cooperativa Agrícola la Palma d'Ebre; procedeix fonamentalment d'oliveres arbequines i té un grau d'acidesa inferior a 0,5°.

Any	*kg de producció d'oliva*
1941	51.552
1951	279.247
1961	644.388
1971	781.769
1980	308.723
1996	914.028
1997	2.155.832
1998	823.260
1999	1.509.049
2000	956.795
2001	1.534.628

LA PALMA D'EBRE
1 església romànica
2 font vella
3 antiga casa la vila i presó
4 porxos antics
5 casa abadia
6 pati dels infants
7 església nova
8 placeta església
9 antic convent
10 pou de la vila
11 el calvari
12 el pi
13 cooperativa agrícola
14 dipòsit d'aigua
15 clínica rural
16 escorxador
17 escoles
18 rentadors (en desús)
19 piscines
20 telèfon
21 mural "font vella"
primitiu nucli tancat
posterior eixample
actual urbanització (fora d'escala)
ESCALA GRÀFICA :
0 10 20 30 40 50 mts.
DIBUIXANT :
Rosend Escolà Cubells
CARRETERA A LA BISBAL DE FALSET
A FLIX
camp d'esports
plaça catalunya
plaça d'amunt
plaça d'avall
plaça tarragona
plaça d'alta
carrer de les escoles
carrer major
carrer del forn
carrer del calvari
carrer del pi
carrer de la font vella
carrer de la vila
carrer del pou
carrer del portal
carrer del castell
carrer de la costa
carrer de la font
carrer de la plaça
carrer de la creu
carrer de la fira
carrer de la cooperativa
carrer de la clínica
carrer de la plaça catalunya
carrer de la plaça tarragona
carrer de la plaça d'amunt
carrer de la plaça d'avall
carrer de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la vila
carrer de la plaça del pou
carrer de la plaça del portal
carrer de la plaça del castell
carrer de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la font
carrer de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'alta
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font vella
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la vila
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del pou
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del portal
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça del castell
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la costa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la font
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la creu
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la fira
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la cooperativa
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la clínica
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça catalunya
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça tarragona
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'amunt
carrer de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça de la plaça d'avall
carrer de la plaça

L'elaboració del vi té actualment poca rellevància; l'any 2002 es varen collir 66.750 kg de raïm blanc dels quals s'obtingué vi blanc de 13,24° i 23.945 kg de raïm negre que rendí vi de 13,10°. A continuació, indiquem la producció d'uns quants dels darrers anys:

Any	*kg de producció de raïm*
1997	186.805
1998	111.947
1999	60.000
2000	126.500
2001	118.200
2002	90.695

La Cooperativa també comercialitza ametlla, especialment comuna i llargueta, i en menor proporció marcona, molla i ferragna; la producció d'ametlla en closca ha estat la següent en els darrers anys:

Any	*kg de producció d'ametlla*
1996	58.887
1997	329.033
1998	70.649
1999	182.269
2000	121.700
2001	56.064
2002	203.964

PERCENTATGE DE POBLACIÓ OCUPADA PER SECTORS D'ACTIVITAT (1996)

Activitat	*Palma d'Ebre*	*Ribera d'Ebre*	*Catalunya*
Agricultura	64,8%	15,4%	3,2%
Indústria/energia	8,5%	31,7%	32,1%
Construcció	4,2%	8,5%	7,0%
Serveis	22,5%	44,4%	57,7%
Total ocupació	142	7.054	2.204.652

Les dades de població ocupada per sectors d'activitat posen de manifest la importància que té l'agricultura a la Palma d'Ebre amb més d'un 60% de la població ocupada; aquest valor està molt per sobre de la mitjana comarcal, on només suposa un 15%, i encara més per sobre de la mitjana catalana, on representa un 3%. Per contra, els sectors majoritaris a Catalunya i la comarca, serveis i indústria, són molt menys significatius a la Palma d'Ebre, especialment la indústria.

PERCENTATGE DE SUPERFÍCIE AGRÀRIA (CENS AGRARI DE 1999)

Tipus de superfície	*Palma d'Ebre*	*Ribera d'Ebre*	*Catalunya*
Terres llaurades	56,0%	43,1%	35,5%
Pastures permanents	0,0%	2,6%	14,7%
Terreny forestal	30,9%	29,0%	36,4%
Altres superfícies	13,1%	25,3%	13,4%
Total hectàrees	2.269	48.788	2.303.479

Festes i tradicions: la festa major de la població és el 15 d'agost, en honor a la Mare de Déu de l'Assumpció, patrona del municipi. La festa major petita és el 29 d'abril i l'1 de maig, aquesta darrera rep la denominació de festa de primavera, dedicada a santa Caterina; aquesta festa l'organitzen les caterines, noies solteres de la població. Per Setmana Santa se celebren diverses processons; destaca la que es fa el Divendres Sant i la de l'Encontre, les dos amb un elevat nombre de participació, ja que hi desfilen els Armats i hi toca la Banda de Tambors i Cornetes (vegeu l'article "Les professons de Setmana Santa de la Palma d'Ebre" en aquesta *Miscel·lània del CERE* núm. 16). Per Corpus és costum fer les catifes florals. El 15 de maig se celebra Sant Isidre Llaurador, patró dels pagesos i de la Cooperativa, que és l'encarregada de l'organització de la festa. El dia 10 de juliol, diada de Sant Cristòfol, patró dels conductors, té lloc un aplec de sardanes.

Llocs d'especial interès:

– Destaca l'església romànica de Santa Maria, dels segles XII-XIII, situada al mig de la vila i en la zona més elevada (vegeu fig. 6). Consta d'una nau amb creuer; un dels braços fou convertit en capella el segle XVII; volta de canó i capitells, un d'aquests historiat, amb cares de tècnica elemental i àbac amb decoració de fulles. L'església s'utilitzà, després de la construcció de l'església de l'Assumpció, per a diversos usos del poble: escoles, centre parroquial, activitats de teatre i cinema i, fins i tot, com a escorxador.

– L'església parroquial de l'Assumpció fou construïda l'any 1802; és d'estil renaixentista i a l'interior es pot visitar un retaule d'estil barroc del 1700 (fig. 7).

– La Cooperativa Agrícola data de l'any 1919. Disposa de celler i molí d'oli.

– Antiga presó medieval, ubicada als baixos de la Casa de la Vila. El seu emplaçament i la construcció fan pensar que formés part de l'antic castell, del qual no en queden restes.

– Pi de Cal Pino, és el primer arbre monumental declarat a la Ribera d'Ebre; va aparèixer a la quarta ordre del DARP de la Generalitat de Catalunya el 1991 (DOGC 1440) amb el número d'identificació 30.099.01. Es troba en un turó enlairat pròxim a la població; és propietat de la família Piñol. La monumentalitat d'aquest pi prové del gruix del seu tronc que, a 130 cm del terra,

té un perímetre de 5 m i 60 cm actualment (fig. 8). Es considera el pi blanc més gros de Catalunya. La seva ombra i, per tant, la projecció del seu brancatge sobre terra és força considerable, cosa que és força agraïda pels seus visitants a l'estiu.

– Plaça de Catalunya, on antigament s'hi trobava la bassa del poble. Quan l'aigua de la bassa fou insuficient per abastar la població, es cobrí i l'espai es convertí en plaça, una de les més grans dels pobles de la Ribera. Actualment és el centre de reunió del poble i d'on hi neixen la majoria dels carrers (fig. 9).

– El barranc de la Font Vella, la casa Rossend Escolà, la col·lecció Anna Ciuraneta, la casa Mateu-Escolà... (vegeu l'article "Consideracions al voltant de l'inventari i la valoració dels recursos turístics de la Palma d'Ebre" en aquesta *Miscel·lània del CERE* núm. 16).

Fig. 7. Església de l'Assumpció des del barranc de la Font Vella (Verònica Casadó, 2005)

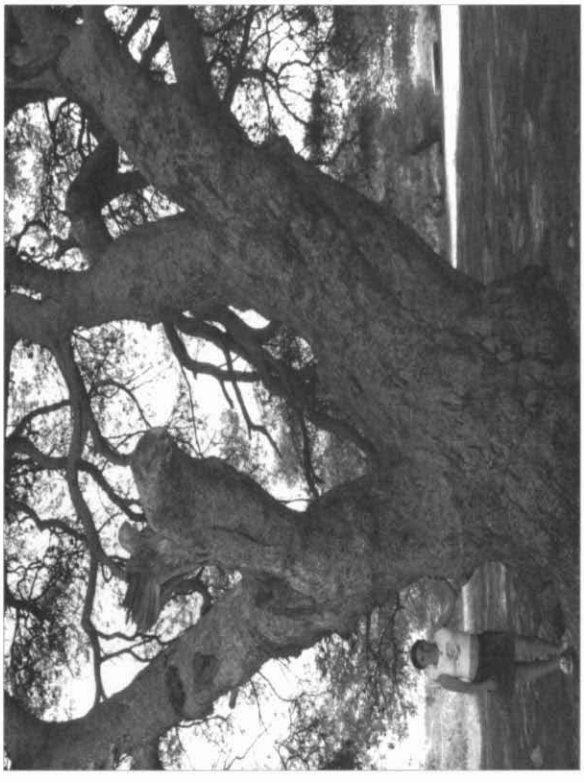

Fig. 8. Pi de Cal Pino, arbre monumental de Catalunya (Vicent Casadó, 2005)

Fig. 9. Plaça de Catalunya (Verònica Casadó, 2005)

Publicacions locals: *Lo Mussol*, revista trimestral; el número 1 es publicà l'octubre del 1996.

Cognoms més comuns a la Palma d'Ebre: Ciuraneta, Cubells, Escolà, Filella, Franch, Masip, Abella, Aymí, Martí, Pardell...

BIBLIOGRAFIA

BIARNÉS, C.; CID, J.S. (1984): *Guia de la Ribera d'Ebre.* Llibreria de la Rambla, Tarragona.

CASADÓ, V.; ANGUERA, M. (2001): "La Mata de Darmós. Arbres monumentals de la Ribera d'Ebre". Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, *Miscel·lània* 15: 39-48.

CUADRADO, S. (2003): "Consideracions al voltant de l'inventari i la valoració dels recursos turístics de la Palma d'Ebre". Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, *Miscel·lània del CERE* 16: 65-94.

CUBELLS, O. (2001): *El parlar de la Palma d'Ebre (Ribera d'Ebre).* Associació Cultural L'Espona, la Palma d'Ebre.

CUBELLS, O.; BARTOLOMÉ, J. (2003): "Les professons de Setmana Santa de la Palma d'Ebre". Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, *Miscel·lània del CERE* 16: 53-64.

ESCOLÀ CUBELLS, R. (1984): *Guia de la Palma d'Ebre (Ribera d'Ebre).* Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Tarragona.

Gran geografia comarcal de Catalunya, vol. 7. Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

Lo Mussol. La Palma d'Ebre.

ALTRES FONTS

Ajuntament de la Palma d'Ebre

Associació Cultural L'Espona (la Palma d'Ebre)

Institut Cartogràfic de Catalunya

Institut d'Estadística de Catalunya

Sistema d'Informació d'Administració Local

MONTSERRAT ANGUERA TERRÉ
VICENT CASADÓ BURILLO
Membres de la Junta del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre